

Voormalig hoofdredacteur VIVA verdacht van poging tot moord

door KatyVIVA - op 18 oktober 2016 in [WERK & LEVEN](#)

Uh, wat? Ja, je leest het goed. De hoofdredacteur van 'De Hollandsche Lelie', de voorloper van VIVA, werd in de 19e eeuw verdacht van poging tot moord. Henriette van Wermeskerken schreef er de biografie 'Een schrijfster in het Huis van Arrest' over en wij spraken met haar.

Tekst Katy Boer | Beeld privébezit

Wie was die hoofdredacteur van de voormalige VIVA precies?

“Johanna van Woude, pseudoniem van Sophie Junius, leefde van 1853 – 1904 en was schrijfster en hoofdredacteur van 'De Hollandsche Lelie'. Ze was getrouwd met Johan van Wermeskerken, een notaris, en had twee zoons. Naar eigen zeggen gebruikte ze het pseudoniem Johanna omdat ze dan dezelfde initialen had als haar echtgenoot: J.v.W.”

Wat heeft haar hoofdredacteurschap met VIVA te maken?

“In 1889 wordt Sophie hoofdredacteur van ‘De Hollandsche Lelie, weekblad voor jonge dames’, dat op dat moment zijn derde jaargang ingaat. In 1935 gaat het blad ‘Eva. De Hollandsche Lelie’ heten, later verkort tot ‘Eva’. In 1972 wordt het blad grondig gemoderniseerd. Daar hoorde een nieuwe naam bij: ‘Eva’ wordt VIVA. VIVA is het eerste vrouwenblad dat zich niet op huisvrouwen richt.”

Waarvan werd Sophie precies verdacht?

“In 1895 – Sophie en Johan wonen dan sinds een paar jaar in Krommenie met hun twee zonen – wordt er vergif in Johans bier gevonden. Johan doet aangifte tegen Sophie. Hun relatie heeft dan al een dieptepunt bereikt. Er lopen over en weer procedures om tot een scheiding te komen. Voor een scheiding moet je in die tijd namelijk duidelijke redenen hebben en die moet je voor de rechtbank bewijzen. Sophie en Johan beschuldigen elkaar van verschrikkelijke beledigingen en mishandelingen. Om de voogdijschap over de kinderen te krijgen, is het belangrijk dat de rechter jou in het gelijk stelt. De wetswijziging waarbij het belang van het kind een rol gaat spelen, komt voor de kinderen van Johan en Sophie een paar jaar te laat.”

Hoe kan het dat Sophie aan de moord werd gelinkt?

“Als het vergif in Johans bier is gevonden, geeft hij Sophie aan wegens poging tot moord. Blijkbaar denkt hij dat zij erachter zit. De belangrijkste getuige is de huishoudster, zij bevestigt dat Sophie het gif in het bier heeft gedaan. Sophie heeft ruim drie weken in het Huis van Arrest in Haarlem gezeten, waar ze werd verhoord. Omdat de hoeveelheid gif in Johans bier niet voldoende is om iemand om het leven te brengen, wordt ze vrijgelaten. Ze keert niet meer terug naar huis, maar woont in verschillende pensions. Haar gezondheid gaat achteruit en kort na de scheiding wordt ze opgenomen in een krankzinnigeninrichting. Daar overlijdt ze twee jaar later. Ze is dan net 51 jaar.”

Het heeft zich zo lang geleden afgespeeld, hoe ben je achter alle feiten gekomen?

“Het was een hele speurtocht. Ik heb verschillende archieven doorzocht. Die van de rechtbank waren belangrijk, en de kranten uit die tijd. Verder had ik het geluk dat Sophie zelf een dagboek heeft bijgehouden van haar tijd in gevangenschap. Dat gaf mij een schat aan informatie.”

Waarom vond je dat dit verhaal verteld moest worden?

“Als je als jurist en journalist zo’n verhaal in de schoot geworpen krijgt, kun je het alleen maar omarmen. Sophie is een ver familielid, van die familieband was ik altijd al op de hoogte. Ook van de vergiftiging overigens, al was dat eigenlijk niet meer dan een gerucht. Of het waar was? Geen idee. Waar en wanneer dat dan gebeurd was wist ik ook niet, tot ik aan mijn onderzoek begon. Langzamerhand zijn de puzzelstukken op hun plaats gevallen en ontdekte ik wat een interessante persoonlijkheid Sophie is geweest. Ik wilde graag iets laten zien van deze talentvolle vrouw en haar tragisch lot. Als VIVA-lezeres van het eerste uur was ik blij verrast te ontdekken dat De Hollandsche Lelie de voorloper is van VIVA.”

Het boek ‘Een schrijfster in het Huis van Arrest’ van Henriette van Wermeskerken is verkrijgbaar via de boekhandels of via de uitgever. [Klik hier voor meer informatie.](#)